

പുതിയ ഉരകല്ലുകളുമായി ജമാഅത്തെ ഇസ്‌ലാമി

കബീർ എം. പറളി

സാഹചര്യങ്ങളെയും താത്പര്യങ്ങളേയും മുന്നിൽ നിർത്തി പ്രോഗ്രാമുകളും പോളിസിക്ളും നാഴികതോറും മാറ്റിവരക്കുന്ന ഭൗതിക പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ ഭൂമിമലയാളത്തിലെമ്പാടും ഉണ്ട്. അവർക്കിടയിൽ വലിയ വ്യത്യാസങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ നിലകൊള്ളുന്ന ഒരു 'സമഗ്ര ഇസ്‌ലാമിക്' പ്രസ്ഥാനമാണ് ഇന്ത്യൻ ജമാഅത്തെ ഇസ്‌ലാമി. ഇന്ത്യൻ ഭരണകൂടം ത്രാഗ്യത്താണെന്നും അതിന്റെ നിയമങ്ങളും ചട്ടങ്ങളും അനുസരിക്കുന്നത് ശിർക്കാണെന്നും തങ്ങളുടെ പോളിസി പ്രോഗ്രാമുകളിൽ രേഖപ്പെടുത്തി, അംഗങ്ങളെയും അനുഭാവികളെയും എഴുതിപ്പിറപ്പിച്ച ഒരു കാലം ജമാഅത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. വോട്ടു ചെയ്യലും ഭൗതിക രാഷ്ട്രീയപ്പാർട്ടികളെ തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിൽ പിന്താങ്ങലും നിഷിദ്ധമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു നടന്ന ചരിത്രവും ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിനുണ്ട്. അടിയന്തരാവസ്ഥയും തടവറയുമാണ് പ്രസ്തുത പോളിസി പ്രോഗ്രാമുകളെ അവരെക്കൊണ്ട് മാറ്റിയെഴുതിപ്പിച്ചത്. നിലവിൽ, ഇന്ത്യൻ ജമാഅത്തെ ഇസ്‌ലാമിയുടെ ആദർശാടിഞ്ഞ പരിശോധിച്ചാൽ, അതിന്റെ ആചാര്യൻ അബൂൽ അഅ്ല മൗദ്ദൂദിയുടെ ആശയങ്ങളും തത്വങ്ങളും പൊതറുപിടിച്ചു കിടക്കുന്നത് കാണാൻ കഴിയും. 'പരിഷ്കരണമല്ല, പുനർനിർമ്മാണമാണ് എന്റേത്' എന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുകയും, പുതിയ കല്ലും മണ്ണുമുപയോഗിച്ച് ഇസ്‌ലാമിക് സിദ്ധാന്തങ്ങളെ പുതുക്കിപ്പണിയാൻ അധ്യാനിക്കുകയും ചെയ്ത മൗദ്ദൂദി സാഹിബിന്റെ അനുയായികൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശത്തെത്തന്നെ തച്ചുടച്ച് പുതുക്കിപ്പണിതു കഴിഞ്ഞ ചിത്രമാണ് നമുക്കിപ്പോൾ കാണാനാകുന്നത്.

ഇന്ത്യൻ ജമാഅത്തെ ഇസ്‌ലാമി തീവ്രവാദ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കെതിരെ വിശിഷ്ട കേരളത്തിലെ എൻ.ഡി.എഫിനെതിരെ പ്രത്യക്ഷസമരത്തിനിറങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ട സംഭവകാലാന്തരീക്ഷത്തിൽ മൗദ്ദൂദിക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസ്ഥാനത്തിനുമിടയിൽ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള ബലക്ഷയം പരിശോധിക്കുകയാണ് ഇവിടെ.

ഇന്ത്യയിലെ സായുധപ്രതിരോധ ദാഹികളായ സംഘങ്ങൾക്കെതിരിലുള്ള, പണ്ഡിതരുടെ ഫത്വകളാലും രചനകളാലും സമ്പന്നമാണ് ജമാഅത്തെ ഇസ്‌ലാമിയുടെ മുഖപത്രമായ പ്രബോധനമിപ്പോൾ. ഖത്തർ മുഹ്തിയും ഇഖ്‌വാനുൽ മുസ്‌ലിമിന്റെ നിലവിലെ ബുദ്ധിയുമായ യൂസൂഫുൽ ഖറദാവിയുടെ 'ഇന്ത്യയിൽ സായുധ പ്രതിരോധം അനുവദനീയമല്ല' (പ്രബോധനം 2007 മാർച്ച് 3), ലബനാനിലെ അൽ ജമാഅത്തുൽ ഇസ്‌ലാമിയുടെ മുഖ്യ കാര്യദർശിയായ ശൈഖ് ഫൈസൽ മൗലവിയുടെ 'ഇന്ത്യയിൽ സായുധ പ്രതിരോധം അനാവശ്യം' (പ്രബോധനം 2007 ഏപ്രിൽ 14) എന്നീ ലേഖനങ്ങൾ, തീവ്രവാദത്തിനും ഇന്ത്യയിലെ സായുധ പ്രതിരോധത്തിനും എതിരായി വെളിച്ചം കണ്ട ചില ഫത്വകളാണ്. സത്യത്തിൽ ഇത്തരം ഫത്വകൾ പ്രബോധനത്തിന്റെ പേജുകളിൽ എത്രയോ വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് കറുത്തു കാണേണ്ടവയായിരുന്നു. വളരെ വൈകിയെത്തിയ ഈ 'വിവേകം' ആരെയോ ഭയന്ന് എന്തോ ലക്ഷ്യം വെച്ച് കാശുകൊടുത്തു വാങ്ങിയ പുതിയ തരം പ്രതിരോധം എന്നതിലപ്പുറം, ജമാഅത്തിനെ പഠിച്ചവർക്ക് ഈ ഫത്വകളെ സംബന്ധിച്ച് വിലയിരുത്താനുണ്ടാകില്ല.

കേരളത്തിലെ എൻ.ഡി.എഫ് രഹസ്യമായോ പരസ്യമായോ അംഗീകരിക്കുന്ന സത്യങ്ങളിലൊന്ന് അതിന്റെ നിലപാടുകളുടെ വേരുകൾ മൗദ്ദൂദി സാഹിബിന്റെ ആദർശങ്ങളിലും തത്വങ്ങളിലും ആഴ്ന്നു കിടപ്പുണ്ട് എന്നതാണ്. അതു കൊണ്ടു തന്നെ കേരളത്തിലെ മറ്റേതൊരു മതസംഘടനയേക്കാളും ജമാഅത്തെ ഇസ്‌ലാമിക്ക് തലവേദന സൃഷ്ടിക്കാൻ പോന്ന സംഘം എൻ.ഡി.എഫ് എന്ന തീവ്രവാദ സംഘടന തന്നെ. മൗദ്ദൂദി സാഹിബ് വിഭാവനം ചെയ്ത മതരാഷ്ട്ര നിർമ്മാണ നിയമാവലികളെയും നിർദ്ദേശങ്ങളെയും ഏട്ടിലെ പശുക്കളായി

ആധുനിക ഇമാജിനേഷൻ നേതൃത്വം അനുഭവിക്കുന്നവർക്കും, ഒരു ചെറിയ സംഘമെങ്കിലും അവയിൽ നിന്നും ആശയം ആവേശവുമുൾക്കൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കാനിറങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. അവർ വായിച്ചു പഠിക്കുന്നത് മൗദുദിയുടെ പുസ്തകങ്ങളും, ഇഹാദിയുമാണ്. അല്ലെങ്കിലും, ഇമാജിനേഷന്റെ ആദ്യകാല വിദ്യാർത്ഥി വിഭാഗമായിരുന്ന, വയസൻമാരേക്കാൾ മൗദുദി സാഹിത്യം അല്പം കൂടുതൽ പഠിച്ചു പോയതിന്റെ പേരിൽ പിന്നീട് പുറത്താക്കപ്പെട്ട, സിമി എന്ന സംഘടനയുടെ റിട്ടയേഡ് നേതാക്കൻമാർ നയിക്കുന്ന ഒരു സംഘടനയ്ക്ക് പുസ്തകങ്ങളും, ഇഹാദിയുമല്ലാതെ മറ്റെന്ത് വായിക്കാനും നടപ്പിലാക്കാനുമുണ്ട്. അതെ, വിഷയമതാണ്. എൻ.ഡി.എഫിന്റെ ആദർശക്കാരൻ തങ്ങളുടെ ആചാര്യന്റെ നിയമസംഹിതയായി ലോകമറിയുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന അകലപ്പ് ഇമാജിനേഷൻ നേതൃത്വത്തെ ഫത്വകൾക്കു വേണ്ടി വിഭേദിച്ചുപോയതിനെ സമീപിക്കേണ്ട സന്നിഗ്ദ്ധതയിലേക്ക് എത്തിച്ചിരിക്കുകയാണ്.

മേൽ പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ട രണ്ടു പബ്ലിസിറ്റിയുടെ ഫത്വകളിലും ആവർത്തിക്കപ്പെട്ട പ്രധാനകാര്യം ഇസ്ലാമിലെ ഇഹാദാണ്. ഡോക്ടർ യൂസുഫ് ഖറദാവി പറയുന്നു: "ഒന്ന്, ശക്തിപ്രയോഗം 'അൽ ഇമാജിനേഷൻ'ന്റെ പ്രവർത്തനത്തിൽപ്പെട്ടതാണ്. അതിനാലാണ് നമ്മുടെ പബ്ലിസിറ്റി പഠനത്തിൽ, ഇമാമിന്റെ അനുവാദമില്ലാതെ ഇഹാദില്ലെന്ന്. കാരണം കാര്യങ്ങൾ അജ്ഞാതമാകാവതല്ല. സമൂഹത്തിനും ഉമ്മത്തിനും ബാധിക്കുന്ന നഷ്ടങ്ങളും ദുരിതങ്ങളും പരിഗണിക്കാതെ തോന്നുന്നവരൊക്കെ യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന അവസ്ഥയുണ്ടായിക്കൂട." (പ്രബോധനം 2007 മാർച്ച് 3)

ശൈഖ് ഫൈസൽ മൗലവിയുടെ പ്രസ്താവന ഇങ്ങനെ: "അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗത്തിലുള്ള ഇഹാദി, അന്ത്യനാൾവരെ നിലനിൽക്കുന്ന നിർബന്ധ ബാധ്യതയാണ്. പക്ഷേ, ഭൂരിപക്ഷം പബ്ലിസിറ്റിമാരും മദ്ഹബുകളും അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുപോലെ, മുസ്ലിംകളുടെ ഇമാം മുഖേനയല്ലാതെ അത് നടപ്പിലാക്കാവതല്ല. അതിനാൽ ഏതെങ്കിലുമൊരു മുസ്ലിമിന്, ഇഹാദിനോട് പഠിച്ച് ആയുധമെടുക്കാനും ഇനങ്ങളോട് യുദ്ധം ചെയ്യാനും അനുവാദമില്ല." (പ്രബോധനം 2007 ഏപ്രിൽ 14)

ഈ രണ്ടു ഫത്വകളും നമ്മെ തെരുപ്പെടുത്തുന്ന സുപ്രധാനമായ സംഗതി, ഇന്ത്യയിലെ തീവ്രവാദി സംഘങ്ങൾ ഇഹാദിനെ ദുരോപയോഗിക്കുന്നതിനാണ് നിലകൊള്ളുന്നത് എന്നത്രെ. മേൽ സൂചിത ഫത്വകളുമായി ഇനമധ്യത്തിലിറങ്ങാൻ ആധുനിക ഇമാജിനേഷൻ ഇസ്ലാമിക്ക്, സത്യത്തിൽ ധാർമ്മികമായി അവകാശമുണ്ടോ? ഇല്ലെന്നതാണ് വസ്തുത. നമുക്കു പരിശോധിക്കാം.

അബൂൽ അജ്ല മൗദുദിയാണ് ഇന്ത്യൻ ഇമാജിനേഷൻ ഇസ്ലാമിയുടെ ആചാര്യൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വങ്ങളും ആദർശവും അമരമെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നവരാണ് ഇമാജിനേഷൻ നേതൃത്വം. മൗദുദി സാഹിബ് ഇന്ത്യയിലെ ഇസ്ലാമിന്റെ പുനർനിർമ്മാണ(?)ത്തിന് പ്രഥമമായി ഉപയോഗിച്ചത് ഇസ്ലാമിലെ ഇഹാദിനെയാണ്. അതിന് അദ്ദേഹമെഴുതിയ ആദ്യത്തെ കൃതിയുടെ നാമവും 'ഇഹാദി' എന്നു തന്നെ. ഇമാജിനേഷൻ ഇസ്ലാമി പുനപ്രസിദ്ധീകരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മൗദുദി സാഹിബിന്റെ പുസ്തകങ്ങൾ പരിശോധിച്ചു നോക്കുക. അതിലെ ഇരുപത്തിയെഴ് അധ്യായങ്ങളും വിരചിതമായിട്ടുള്ളത്, അതിന്റെ അവസാനത്തെ ഇരുപത്തിയെട്ടാമത്തെ അധ്യായമായ 'ഇഹാദി', ഇരുപത്തിയൊമ്പതാമത്തെ അധ്യായമായ 'ഇഹാദിന്റെ പ്രാധാന്യം' എന്നീ അധ്യായങ്ങൾക്കു വേണ്ടി മാത്രമാണ്.

പ്രസ്തുത രണ്ടു കൃതികളിലും മൗദുദി സാഹിബ് വരച്ചു വെച്ച ഇഹാദി സങ്കല്പം ശൈഖ് യൂസുഫ് ഖറദാവിയിലേയും, ശൈഖ് ഫൈസൽ മൗലവിയുടെയും ഫത്വകളിലെ പ്രസ്താവങ്ങളുമായി തീർത്തും ഭിന്നത പുലർത്തുന്നതാണ്. ആധുനിക ഇന്ത്യൻ ഇമാജിനേഷൻ ഇസ്ലാമി മറ്റേതൊരു കാര്യത്തിലുമെന്നപോലെ ഇഹാദിന്റെ വിഷയത്തിലും മൗദുദിയുടെ മൗലാനപ്പട്ടം ഖറദാവിക്ക് ചാർത്തിക്കൊടുക്കുന്നത് കാണുമ്പോൾ ആ സംഘടനയോട്

സഹതാപം തോന്നുകയാണ്. "മൗദ്യദിയേ മരിച്ചിട്ടുള്ളൂ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശം അമരമാണ്, അതിന് നിത്യസത്യത്തിന്റെ ചൈതന്യമുണ്ട്, ആത്മാർത്ഥതയുടെ തീക്ഷ്ണതയുണ്ട്." (പ്രബോധനം 2005 സെപ്റ്റമ്പർ 24) എന്നൊക്കെ മദ്ദ് പാട്യുന്യാഴും, പാർട്ടിയുടെ അതിജീവനത്തിന് ആചാര്യനെ അറുക്കിരുത്തുന്ന ക്രൂരതയാണ് ഇമാഅത്തെ ഇസ്ലാമി ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ഭൃമിയിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ പരമാധികാരം സ്ഥാപിച്ച് ചെട്ടുക്കാനുള്ള യത്നമായി മൗദ്യദി സാഹിബ് ഇഹാദിനെ അവതരിക്കുന്നപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികൾക്കെന്തെ അതു തുറന്നു പറയാനും, അതിനെ അംഗീകരിക്കുന്നവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാനും കഴിയാതെ പോകുന്നു? മൗദ്യദി സാഹിബിന്റെ ഇഹാദി സകൽപങ്ങളിലും, അവ പ്രാവർത്തികമാക്കാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങളിലും ഒരു മുസ്ലിമിന് അംഗീകരിക്കാനും പ്രാവർത്തികമാക്കാനും കൊള്ളാത്ത പലതുമുണ്ട് എന്ന് കൊണ്ട് തന്നെയാണ്.

മൗദ്യദി സാഹിബ് മുസ്ലിം ഉമ്മത്തിനു നൽകുന്ന പരമപ്രധാനമായ ആദർശത്തിൽ നിന്നും തുടങ്ങണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഹാദി പരികല്പനയിലെത്താൻ. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

"ഏതൊന്നിന്റെ ശക്തി ഭൃമിയിൽ സ്ഥാപിതമായിരിക്കുന്നുവോ, ഏതൊന്നിന്റെ നിയമം അനുഷ്ഠാനത്തിലുണ്ടോ, ഏതൊന്നിന്റെ പദ്ധതിയനുസരിച്ച് ജീവിത ഏർപ്പാടുകൾ വ്യവസ്ഥിതമായിരിക്കുന്നുവോ അതത്രെ സാക്ഷാൽ ദീൻ. ആകയാൽ ഓരോ ദീനിന്റെയും പ്രകൃതിതന്നെ തേടുന്നത് അതിന് ഭരണം ലഭിക്കണമെന്നാണ്." (ഖുതുബാത്: 16ാം പതിപ്പ്, പേജ്: 289)

പ്രജായത്ത ദീനിനെയും രാജദീനിനെയും ആംഗ്ലേയ ദീനിനെയും ഉദാഹരിച്ച് മൗദ്യദി സാഹിബ് ഇസ്ലാം ദീനിനെ വ്യഖ്യാനിക്കുന്നത്:

"ചുരുക്കത്തിൽ, മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവൊഴികെ മറ്റാരൂടേയും അടിമകളാകാതിരിക്കുക. ഇതല്ലാതെ ഇസ്ലാം മറ്റൊന്നും ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. കലർപ്പില്ലാത്ത തനി ദൈവികാധിപത്യം ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന കാലത്തോളം ഈ ഉദ്ദേശ്യം പൂർത്തിയാകയില്ലെന്ന് എത്രയും വ്യക്തമാണ്." (ഖുതുബാത്: 16ാം പതിപ്പ്, പേജ്: 290)

ഭൃമിയിൽ സാക്ഷാൽ ദീനിന്റെ സമ്പൂർണ്ണാധിപത്യമാണ് ഇസ്ലാമിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്ന് കൃസലെന്യെ പ്രഖ്യാപിക്കുകയും സമൂഹത്തെ പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത മൗദ്യദി സാഹിബ് അതിന്റെ പൂർത്തീകരണത്തിന് നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മാർഗം ഇഹാദാണ്. ഈ മാർഗത്തെ മാറ്റിനിർത്തിയല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശത്തെ അനുയായികൾ ഉൾക്കൊണ്ടിട്ടുള്ളതും. അഥവാ മൗദ്യദിയുടെ ആദർശത്തെയും, അതിന്റെ ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്ക് അദ്ദേഹം പരിചയപ്പെടുത്തിയ വിധത്തിലുള്ള മാർഗമായ ഇഹാദിനെയും ഒരു പോലെ സ്വീകരിച്ചവരാണ് ഇമാഅത്തെ ഇസ്ലാമി എന്നർത്ഥം.

തിയൊഡമോക്രസിയിധിഷ്ഠിതമായ ഇസ്ലാമിക ഭരണകൂട നിർമ്മിതിക്ക് ആവേശമേകുന്ന പ്രസ്താവങ്ങൾ അതിശയോക്തി കലർത്തിയും ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരത്തിയും മൗദ്യദി സാഹിബ് ഒരുപാട് എഴുതുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. തീവ്രവാദ നിലപാടുകാർക്ക് പ്രവർത്തനത്തറയൊരുക്കാവുന്ന അത്തരം പ്രസ്താവങ്ങളെ ആധുനിക ഇമാഅത്തു നേതൃത്വം ഭയക്കുന്നതു കൊണ്ടു തന്നെ, അവയെ മുഴുവൻ 'അരമുറം' കൊണ്ട് മറച്ചു പിടിക്കാനുള്ള തത്രപ്പാടിയാണ് അവരിപ്പോൾ. എൻ.ഡി.എഫിനേക്കാൾ അല്ലെങ്കിൽ അതിനോളം തീവ്രവാദ നിലപാടുകളുമായി അബ്ദുനാസിർ മൗദുദിനിയുടെ ഐ.എസ്.എസ് കേരളക്കരയിൽ ഭീഷണമായി നിലകൊണ്ടപ്പോൾ, ഖറദാവിയേയും, ഫൈസൽ മൗലവിയേയും സമീപിച്ച് ഫത്വകൾ സംഘടിപ്പിക്കാതിരുന്ന പ്രബോധനക്കാർ, എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇപ്പോൾ ഈ പണ്ഡിതരുടെ ഫത്വകളുമായി ഇറങ്ങിത്തിരിച്ചിരിക്കുന്നത്? അബ്ദുനാസിർ മൗദുദി ഇമാഅത്തുകാരനോ അതിന്റെ അനഭാവിയാ ആയിരുന്നില്ല. കൂടിയൊഴിക്കപ്പെട്ട സിമിയുടെ

പ്രവർത്തകനുമായിരുന്നില്ല. താൻ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന ആദർശം മൗദുദിയുടെ 'ഖുതുബാ'ത്തിൽ നിന്നോ 'ജിഹാദ്'ിൽ നിന്നോ ആയിരുന്നില്ല അദ്ദേഹം ഇനങ്ങളെ പഠിപ്പിച്ചത്. ദുനിയായിലെ സകല ദർശനങ്ങളിലേയും 'ഔലിയാക്കൻ'മാരെ വിളിച്ചു തേടി പ്രസംഗം തുടങ്ങാറുള്ള മജ്ദനി ഇമാഅത്തു നേതൃത്വത്തിന് തലവേദനയേ ആയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ എൻ.ഡി.എഫിന്റേത് അങ്ങനെയല്ല. അവരുടെ ആദർശം ഇവരുടെ ആചാര്യന്റെ ആദർശമാണ്. അവരുടെ നേതാക്കൾ സിമിയുടെ റിട്ടയേഡ് നേതാക്കളാണ്. ഇവർ വായിച്ച പുസ്തകങ്ങൾ തന്നെയാണ് അവരും വായിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇവരുടെ ഷെൽഫിലുള്ള മൗദുദി കൃതികൾ തന്നെയാണ് അവരുടെ ഷെൽഫുകളിലുമുള്ളത്. ഒരു വ്യത്യസ്തം മാത്രം എൻ. ഡി .എഫുകാർ ആചാര്യന്റെ എല്ലാം പറയുന്നു. ഇമാഅത്തുകാർ പലതും പൂഴ്ത്തിവെക്കുന്നു. ജീവകാരുണ്യ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ മേലകിയണിഞ്ഞ് 2016 വരെ ഇന്ത്യയിലുടനീളം സുഗമമായി സഞ്ചരിക്കാനൊരുങ്ങിയിട്ടുള്ള ഇമാഅത്തിന്, അതിന്റെ പാതയിലെ പ്രധാന തടസമായി അനുഭവപ്പെടുന്നത് എൻ.എഡി.എഫു തന്നെയാണ്. അപ്പോൾ ചില ഫത്വകൾ കൊണ്ടും 'പ്രതിവാർ'ക്കാരന്റെ കുറിപ്പുകൾ കൊണ്ടും അവർക്കെതിരെ യുദ്ധത്തിനൊരുങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്.

ഇമാഅത്തെ ഇസ്ലാമിയും, മൗദുദിയൻ സാഹിത്യങ്ങളും ഭൂമിയിൽ നിലനിൽക്കുന്ന കാലത്തോളം ഇത്തരം തീവ്രവാദസംഘങ്ങൾ കൊഴിഞ്ഞു പോവുകയും പിറവിയെടുക്കുകയും ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കും. മൗദുദി സാഹിബ് 'ജിഹാദ്' കൊണ്ട് നൽകിയ ആവേശം അത്രമാത്രം തീവ്രമാണ്. താനുദ്ദേശിക്കുന്ന ദൈവികഭരണകൂട നിർമ്മിതിക്ക് അദ്ദേഹം കാണുന്ന സാധ്യതയും, മാർഗനിർദ്ദേശവും ഖുതുബാത്തിൽ നിന്നും വായിക്കുക:

"ഏതൊരു ഇനങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ തങ്ങളുടെ രാജാവെന്നു വാക്കിലോ ഭാവനയിലോ മാത്രമല്ല, പ്രയോഗത്തിൽതന്നെ യഥാർത്ഥ രാജാവെന്ന സമ്മതിക്കുകയും അല്ലാഹു തന്റെ പ്രവാചകൻ വഴി നൽകിയിരിക്കുന്ന ജീവിതനിയമങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ, അവരോട് ഇസ്ലാം ആവശ്യപ്പെടുന്നത്, തങ്ങളുടെ രാജാവായ അല്ലാഹുവിന്റെ രാജ്യത്ത് അവന്റെ നിയമം നടപ്പിൽ വരുത്തുവാനായി സർവ്വസന്നദ്ധരായി എഴുന്നേൽക്കണമെന്നും, അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രജകളിൽ നിന്ന് (മനുഷ്യരിൽ നിന്ന്) സ്വയം രാജ്യത്തിന്റെ അധിപരായി ചമഞ്ഞ് അല്ലാഹുവിന്റെ രാജദ്രോഹികളാൽനിന്നിരിക്കുന്ന ഇനങ്ങളെ സാക്ഷാൽ നാഥനോടുള്ള അനുസരണത്തിന്റെ ജ്ജുമാർഗമവലംബിക്കാൻ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കണമെന്നും എന്നിട്ടും ധിക്കാരമാർഗമുപേക്ഷിക്കാനൊരുക്കമില്ലാത്ത ഇനങ്ങളുടെ സകലവിധ അധികാരശക്തികളേയും നിശേഷം നശിപ്പിച്ച് അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രജകളെ അവരുടെ അടിമത്തത്തിൽ നിന്നും മോചിപ്പിക്കണമെന്നുമാണ്." (ഖുതുബാത്: 16ാം പതിപ്പ്, പേജ്: 281)

ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ ഇസ്ലാമിന്റെ ഭാവിയേയും, മുസൽമാന്റെ ജീവിതത്തേയും, ജീവതാവസ്ഥകളേയും, പ്രതിസന്ധിയേയും, പ്രതിയോഗികളേയും സ്വന്തം വീക്ഷണത്തിൽ പരിഗണനക്കെടുക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സംഘത്തിന്, മൗദുദി സാഹിബിന്റെ മേൽ പറയപ്പെട്ട പ്രസ്താവനയിൽ നിന്ന് 'സർവ്വ സന്നദ്ധരായി എഴുന്നേൽക്കാനും' 'ഇനങ്ങളുടെ സകലവിധ അധികാരശക്തികളേയും നിശേഷം നശിപ്പിക്കാനും' ആവേശം കിട്ടുന്നുവെങ്കിൽ, അങ്ങനെ അതിനു വേണ്ടി അവർ സംഘടിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ആർക്കാണ് വിമർശിക്കാനും തടസം പറയാനും സാധിക്കുക? മൗദുദി സാഹിബിനെ വിണ്ടും വായിക്കുക:

"അല്ലാഹുവിനെ അല്ലാഹുവെന്നും അവന്റെ നിയമങ്ങളെ യഥാർത്ഥ നിയമങ്ങളെന്നും 'സമ്മതിക്കുന്ന'തിനു മാത്രം ഇസ്ലാമിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ യാതൊരു പ്രാധാന്യവുമില്ല. അതു സ്വീകരിക്കുന്നതൊടൊപ്പം നിങ്ങൾ എവിടെ ഏതു പരിതസ്ഥിതിയിൽ താമസിക്കുന്നവരാണെങ്കിലും, അവിടത്തെ ഇനങ്ങളെ ഉദ്ധരിക്കുവാനായി സർവസന്നാഹങ്ങളോടെ എഴുന്നേൽക്കുകയും, ഭരണത്തിന്റെ അബദ്ധമായ അടിസ്ഥാനത്തെ മാറ്റി സുബദ്ധമാക്കിത്തീർക്കാൻ അങ്ങേയറ്റം പരിശ്രമിക്കുകയും, ദൈവഭയമില്ലാത്തവരും അനിയന്ത്രിതരുമായ

ഇനങ്ങളിൽ നിന്ന് നിയമനിർമ്മാണാധികാരവും വിധികർത്തൃത്വവും എടുത്തുമാറ്റി, അല്ലാഹുവിന്റെ അടിമകളുടെ നേതൃത്വവും നിയന്ത്രണവും സ്വയം ഏറ്റെടുക്കുകയും, രഹസ്യവും പരസ്യവുമടങ്ങിയ അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പിൽ ഉത്തരം പറയേണ്ടിവരുന്ന ബോധത്തോടെ അവന്റെ നിയമമനുസരിച്ച് ഭരണകാര്യങ്ങൾ നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്കയെന്നതു നിങ്ങളുടെ മേൽ സ്വയം നിർബന്ധമായിത്തീരുന്നതാകുന്നു. ഇതെ ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കുള്ള അശ്രാന്ത പരിശ്രമത്തിനും ത്യാഗത്തിനുമാണ് ഇസ്‌ലാമിന്റെ ഭാഷയിൽ 'ജിഹാദ്' അഥവാ സമരമെന്നു പറയുന്നത്." (ഖുതുബാത്: 16ാം പതിപ്പ്, പേജ്: 281)

ആധുനിക ഇമാമുമാരുടെ നേതൃത്വം 'പുസ്തകങ്ങളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങി നിന്നിരുന്നെങ്കിൽ എന്ന് സംഭവകാലത്ത് ആശിച്ചു പോകുന്ന മൗദുദിയൻ വീക്ഷണമാണ് മേലെ വായിച്ചത്. ഈ ജിഹാദിനേയാണ് ശൈഖ് ഖറദാവിയും ശൈഖ് ഫൈസലും 'മുസ്‌ലിംകളുടെ ഇമാം മുഖേനയല്ലാതെ നടപ്പിലാക്കാവതല്ല' എന്ന് മതവിധിയിലൂടെ നിരാകരിച്ചത്. 'ഇനങ്ങളെ ഉദ്ധരിക്കുവാനായി സർവസന്നാഹങ്ങളോടെ എഴുന്നേൽക്കുകയും', 'അല്ലാഹുവിന്റെ അടിമകളുടെ നേതൃത്വവും നിയന്ത്രണവും സ്വയം ഏറ്റെടുക്കുകയും' ചെയ്യുന്ന സംഘങ്ങളെ ഇമാമുമാരെ ഇസ്‌ലാമി പേടിക്കുന്നതിനും, പേടിപ്പിക്കുന്നതിനും പകരം അവരോടൊപ്പം അണിചേരുകയും പടനയിക്കുകയുമല്ല യഥാർത്ഥത്തിൽ വേണ്ടിയിരുന്നത്? അതെ, മൗദുദി സാഹിബിന്റെ ജിഹാദിവിക്ഷണം സങ്കീർണ്ണമാകുകയാണ് ഇവിടെ.

'ദൈവിക ഭരണകൂട നിർമ്മിതി'ക്ക് മൗദുദി സാഹിബ് മാർഗമായി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ജിഹാദി നെപ്പറ്റി അദ്ദേഹമെഴുതിയ അർത്ഥശക്തിയില്ലാത്ത വാചകങ്ങൾ ഇനിയും വായിക്കേണ്ടതാണ്:

"ലോക സാമൂഹികഘടനയെ അടിയോടെ നശിപ്പിച്ച് പകരം സ്വന്തം ആദർശങ്ങൾക്കും കർമ്മപദ്ധതികൾക്കും അനുരൂപമായവ പുനഃസംവിധാനിക്കേണമെന്ന് ഇസ്‌ലാം ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇസ്‌ലാം ഉന്നംവെക്കുന്ന പരിവർത്തനം സുസാധ്യമാക്കുവാൻ വേണ്ടി ഇസ്‌ലാം തന്നെ രൂപം കൊടുക്കുകയും അണിനിരത്തുകയും ചെയ്യ, തരാഷ്ട്രാന്തരീയ വിപ്ലവസംഘടനയുടെ പേരാണ് മുസ്‌ലിം എന്ന് ഇത് വ്യക്തമാക്കുന്നു. അപ്പോൾ ഇസ്‌ലാം ഉന്നം വെക്കുന്ന പ്രസ്തുത ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനായുള്ള നിരന്തരപ്രയത്നത്തിനാണ്, പരിവർത്തനത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള പോരാട്ടത്തിനാണ് ജിഹാദ് എന്ന് പറയുക." (ജിഹാദ്, അബൂൽഅജ്ല മൗദുദി, ഐ.ഐ.എഫ്.എസ്.ഒ, പേജ്: 8)

"ഇതല്ലാത്ത ആദർശത്തിലും പദ്ധതിയിലും അധിഷ്ഠിതമായ മുഴുവൻ ഭരണകൂടങ്ങളേയും ഇസ്‌ലാം എതിർക്കുന്നു. അവയെ പൂർണ്ണമായും നശിപ്പിക്കണമെന്ന് അതാഗ്രഹിക്കുന്നു. ഭരണം നടത്തുന്നത് ആരെന്നോ ഗവർണ്മെണ്ട് ഏതെന്നോ ഇവിടെ പ്രശ്നമല്ല. ഇസ്‌ലാമിന്റെ ലക്ഷ്യം അതിന്റെ ആദർശത്തിന്റെ ഉന്നമനമാണ്. ദൈവിക വ്യവസ്ഥിതിയുടെ വ്യാപനമാണ്. ഈ ആദർശത്തിന്റെയും പദ്ധതിയുടേയും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഭരണകൂടങ്ങളുടെ സംസ്ഥാപനമാണ്." (ജിഹാദ്, അബൂൽഅജ്ല മൗദുദി, ഐ.ഐ.എഫ്.എസ്.ഒ, പേജ്: 9)

"ഇപ്രകാരം തന്നെ അക്രമത്തിലും അനീതിയിലും അധിഷ്ഠിതമായ വ്യവസ്ഥിതികളെ ആയുധമുപയോഗിച്ച് നശിപ്പിക്കലും നീതിയുടേയും ന്യായത്തിന്റേയും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പുതിയ വ്യവസ്ഥിതി സംസ്ഥാപിക്കലും ജിഹാദിന്റെ ഇനങ്ങളിൽപ്പെടുന്നു." (ജിഹാദ്, അബൂൽഅജ്ല മൗദുദി, ഐ.ഐ.എഫ്.എസ്.ഒ, പേജ്: 9, 10)

'അടിയോടെ നശിപ്പിക്കുക', 'പൂർണ്ണമായും നശിപ്പിക്കുക', 'ആയുധമുപയോഗിച്ച് നശിപ്പിക്കുക' തുടങ്ങിയ 'ജിഹാദി ധർമ്മ'ങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കാൻ, മൗദുദി സാഹിബ് സ്ഥാപിച്ച പ്രസ്ഥാനത്തിൽ നിലകൊള്ളുകയും അതിന്റെ കൃത്രിമ സ്ഥാനങ്ങളിൽ അധികാരം വാഴുകയും ചെയ്യുന്ന ഇമാമുമാർക്ക് നട്ടെല്ലില്ലെന്ന് കണ്ട്, ചെറിയ സംഘങ്ങളോ വലിയ

സംഘങ്ങളോ അതിനിറങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടാൽ, തങ്ങളുടെ 'ഭിരുത്യത്തെ മാനി'ച്ചെങ്കിലും ഇമാഅത്തുകാർ അടങ്ങിരിക്കുകയല്ലേ വേണ്ടത്? ഖുതുബാത്തിലേയും ഇിഹാദിലേയും ആശയങ്ങൾ ഇമാഅത്തുകാരുടെ ബുദ്ധിമുട്ടുകൊണ്ടു മാത്രമെ ചിന്തിക്കാവൂ എന്നും, അവരുടെ നാവുകൊണ്ടു മാത്രമേ പ്രഖ്യാപിക്കാവൂ എന്നും, തങ്ങളുടെ ആഹ്വാനമനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാവൂ എന്നും നിയമമില്ലാത്തതിനാൽ പ്രത്യേകിച്ചും?

ഇവിടെ പ്രാധാന്യപൂർവ്വം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട ഒരു സംഗതിയുണ്ട്. ഭൂമിയിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെടേണ്ട ഇസ്ലാമിക രാഷ്ട്രത്തിന് ഓരോ മുസ്ലിമും നടത്തുന്ന അല്ലെങ്കിൽ നടത്തേണ്ട 'അശ്രാന്ത പരിശ്രമത്തിനും ത്യാഗത്തിനുമാണ് ഇിഹാദ്' എന്ന് മൗദ്യൂദി സാഹിബ് വിശദീകരിക്കുമ്പോൾ ഒരു 'ഇമാ'മിന്റെ സാന്നിധ്യവും അദ്ദേഹം നിബന്ധനയായി വെക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഖറദാവി യുടേയും, ഫൈസൽ മൗലവിയുടേയും ഫത്വകളിൽ നാം വായിക്കുന്നത്, ഇസ്ലാമിലെ ഇിഹാദ് ഒരു ഇമാമിന്റെ നേതൃത്വത്തിലാണ് നടക്കേണ്ടത് എന്ന നിബന്ധനയ്ക്കു വിധേയമാണ് എന്നത്രെ. ഇമാം എന്നതു കൊണ്ട് അവർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് മുസ്ലിം ഭരണാധികാരി തന്നെയായിരിക്കണം. 'ഭരണ സംസ്ഥാപന'മെന്ന ലക്ഷ്യത്തിനുള്ള അശ്രാന്ത പരിശ്രമമാണ് ഇിഹാദെന്ന് മൗദ്യൂദി! 'സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഭരണകൂട'ത്തിന്റെ സാരഥിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടക്കേണ്ടതാണ് ഇിഹാദെന്ന് 'പ്രബോധന ഫത്വ'കൾ!! എവിടെയോ ചില സാരമായ തകരാറുകൾ കാണുന്നില്ലെ? തീർച്ചയായും ഉണ്ട്.

വിഷൻ 2016 മാതി തൊഴിലിനിറങ്ങുമ്പോൾ നേരിടാവുന്ന അസ്കൃതകളെ ഒരു മുഴം മുഖെറി ണ് തകർക്കാമെന്ന് ഇമാഅത്തിന്റെ ഇമാറത്ത് കരുതുന്നത് പ്രബുദ്ധജനതയുടെ മുന്നിൽ തെരുവുനാടകം കളിക്കുന്നതിന് തുല്യമാണ്. ഭരണകൂടങ്ങൾ പട്ടാളം, പോലീസ്, സിവിൽ സർവീസ് വകുപ്പുകളിലേക്ക് തെരെഞ്ഞെടുക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഇനങ്ങൾക്കു നൽകാവുന്ന പ്രത്യേക പരിശീനം പോലെ, ഇസ്ലാമും അതിന്റെ നാനാവിധ ഉദ്യോഗങ്ങളിൽ നിയമി ക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഇനങ്ങൾക്കു നൽകുന്ന പ്രത്യേക പരിശീലനമാണ് നമസ്കാരം നോമ്പ് ഹജ്ജ് എന്നീ ആരാധനാ കർമ്മങ്ങൾ എന്ന് വിശദീകരിച്ചതിനു ശേഷം മൗദ്യൂദി സാഹി ബ് പറയുന്നത് കാണുക:

"ഇസ്ലാം അതിന്റെ ആളുകളെ ഇപ്രകാരം സന്നദ്ധരാക്കിയശേഷം അവരോടു പറയുന്നു, 'ഇതാ ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ ഭൃമുത്ത് അല്ലാഹുവിന്റെ സർവ്വോപരി ഉത്തമൻമാരായ അടി മകളായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇനി മുമ്പോട്ടു കടന്ന്, അല്ലാഹുവിനെ ധിക്കരി ക്കുകയും അവന്റെ ഭൃമിയിൽ രാജദ്രോഹികളായി വർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരുടെ കൈകൾ പിടിച്ചു നിർത്തുകയും അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രാതിനിധ്യമാകുന്ന അധികാരം സ്വയം കൈയേൽക്കുകയും ചെയ്യുക' എന്ന്." (ഖുതുബാത്: 16ാം പതിപ്പ്, പേജ്: 283)

കഴിഞ്ഞ അറുപതു വർഷത്തിലധികമായി നമസ്കാരം, നോമ്പ്, സകാത്ത്, ഹജ്ജ് തുടങ്ങി 'പ്രത്യേക പരിശീലന'ങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന ഇമാഅത്തിന്റെ അംഗങ്ങൾക്ക് ഇതിനകം 'മുന്നോട്ടു കടന്നു വരാനും, രാജദ്രോഹികളുടെ കൈപിടിച്ചു നിർത്താനും, അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രാതിനിധ്യം സ്വയം കൈയേൽക്കാനും' സാധ്യമായിട്ടുണ്ടോ എന്ന് ചിന്തിക്കുന്നത് നല്ലതാണ്. അതിന് സാധ്യമായിട്ടില്ലെങ്കിൽ, മേൽപ്പറഞ്ഞ 'പ്രത്യേക പരിശീലന'ങ്ങൾ കൊണ്ട് പ്രാവിണ്യം സിദ്ധിച്ച മറ്റുവല്ലവരും നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണു വേണ്ടത്. മൗദ്യൂദി സാഹിബിനോട് കൂറും ബഹുമാനവുമുള്ള ഇമാഅത്തുകാർ ചെയ്യേണ്ടത് അതാണ്. അല്ലാതെ പ്രതിവാദക്കുറിപ്പുകാരനെന്നൊക്കെ ഒരു പടക്കം പൊട്ടിപ്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടോ, ഇറക്കുമതി ഫത്വകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടോ സാരമായ ഫലമൊന്നും ചുറ്റുവട്ടത്ത് കാണുകയില്ല.

മൗദ്യൂദി സാഹിബിന്റെ വിഭാവനവും കൈമുതലാക്കി, ഇസ്ലാമിക ഭരണകൂട സംസ്ഥാപനത്തിനു വേണ്ടി ഇക്കാലമത്രയും എഴുതിയിട്ടും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടും സാങ്കല്പിക വീട്ടി

ന്റെ കോലായയിൽ തന്നെ വിശ്രമിക്കാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടവരാണ് ഇമാഅത്തുകാർ. "അതിനാൽ ഈ ദീൻ സത്യമാണെന്ന് യഥാർത്ഥത്തിൽ നിങ്ങൾ കരുതുന്നുണ്ടെങ്കിൽ സർവശക്തിയും ഉപയോഗിച്ച് അതിനെ ഭൃമുഖത്ത് സുസ്ഥാപിതമാക്കുകയോ, അല്ലാത്തപക്ഷം അതേ പരിശ്രമത്തിൽ ജീവൻ ബലിയർപ്പിക്കുകയോ അല്ലാതെ നിങ്ങൾക്ക് ഗത്യന്തരമില്ല. ഇതേ ഉരകല്ലിൻമേലത്രെ നിങ്ങളുടെ വിശ്വാസാദർശങ്ങളെ മാറ്റുരച്ചു നോക്കുന്നത്. നിങ്ങളുടെ ആദർശം സത്യമാണെങ്കിൽ മറ്റൊരു ദീനിൽ നിന്നുകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്ക് സുഖനിദ്രപോലും വരികയില്ല. എന്നിട്ടല്ല, നിങ്ങൾ ഇതര ദീനുകൾക്ക് സേവനം ചെയ്യുകയും ആ സേവനത്താൽ ലഭ്യമാകുന്ന ആഹാരം സന്തോഷത്തോടെ ഭക്ഷിക്കുകയും സസുഖം കാൽനീട്ടി ഉറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നത്!" (ഖുതുബാത്: 16ാം പതിപ്പ്, പേജ്: 292) എന്ന മൗദൂദി സാഹിബിന്റെ കണിശമായ വാക്കുകൾ വായിച്ചും എഴുതിയും വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുവെന്നല്ലാതെ ഇന്നവരെ ഫലമൊന്നുമുണ്ടായിട്ടില്ല. അതു കൊണ്ടാണ് വിശ്വാസത്തിന്റെ മാറ്റുരക്കാൻ പുതിയ 'ഡോളർ ഉരകല്ലു'കളുമായുള്ള ഇമാഅത്തിന്റെ പുതിയ വരവ്. അതിന് പാതയൊരുക്കലാണ് എൻ.എഫി.എഫു പോലുള്ള തീവ്രവാദി സംഘങ്ങൾക്കെതിരിലുള്ള ഫത്വായുദ്ധം. മൗദൂദിയെ മാറ്റി നിർത്തി ഖറദാവിയെ മൗലാനയാക്കുന്ന ആധുനിക പ്രവണതയും ഇതുകൊണ്ടൊക്കെത്തന്നെയാണ്.

ക്യൂർആനിക പാഠങ്ങളുടേയും പ്രവാചകാധ്യാപനങ്ങളുടേയും വെളിച്ചത്തിൽ കാര്യങ്ങളെ നോക്കിക്കണ്ട്, വിശുദ്ധ ഇസ്ലാമിനും മുസ്ലിംകൾക്കും വിപത്തുണ്ടാക്കുന്ന സകല ആശയങ്ങളേയും പ്രവണതകളേയും അപലപിക്കാൻ ഇമാഅത്തു നേതൃത്വം തയ്യാറാവുന്നതാണ് ആർജ്ജ്ജവം. അപലപിക്കപ്പെടേണ്ട ആശയങ്ങളിലും പ്രവണതകളിലും മൗദൂദിസാഹിബിന്റെതുമുണ്ടാകാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ നിശ്ചലപോലും ആധുനിക ഇമാഅത്തിന്റെ പ്രോഗ്രാം പോളിസിയിൽ ഇല്ലെന്നിരിക്കെ അവയെ വിമർശിക്കാനും അവർക്ക് പ്രയാസമുണ്ടാകുകയില്ല. വിളംബരം ചെയ്യാൻ ഒരു ആദർശം ഇമാഅത്തിനുണ്ടെങ്കിൽ അതാണ് നല്ലത്.